

ka kolm nädalat ema eel, raske soea töö kätte ära-
 jurid, mis sel aegal meie kohal palju inimesi mulda
 wiis. Wanem õde Mari oli wõera walda mehele wi-
 dud, teine paar aastat temast noorem õde ja üks neli
 aastat minust wanem wend leidfid kui asja ajajad
 külas aset, aga mind ei tahtnud kedagi majasse wõta,
 waid ütles iga peremees wastatõrkudes: „Mul on
 omalgi leiwarotisi rohkem majas kui töötégijaid, mis
 ma wõerast wõnni risuks lähän pealewõtma.“ Meie
 wana õnnis praua, Jumal andku ta hingele rahulist
 puhkamist, wõtis mind mõisa, kus talwel sulgi nopisin,
 paelu punusin, uksi-wigalisi iwi keedu ernetest wälja-
 walitesin, ehk muidu pisukest lapse näputööd toime-
 tasin; suwel jälle aue- ja kalkuni-karjas käisin. Kui
 aega mööda tarblifuma tööle kosusin, pandi mind esi-
 otsalt paari's aastaks eesõitja (woorrüütsli) poisiks,
 siis aeda, rnarile abiks, kunni wiimaks toapoisi tee-
 mistust sain, mis ammetit wana praua surmani kinni-
 pidasin. Kuda lapse-põlwe juhtumised inimesel häästi
 meele jääwad, nõnda ka mul wana õnna kindrali herra
 haigus ja surmatund. Tema kadund põdes kaua ja pidi
 mõnelorra libedat tuska ja walu piina kannatama,
 enne kui surm teda peastis. Kül käisid kaks tohtrit
 linnast enamist igapäaw korda mööda haiget waata-
 mas, wahel toodi üks Tallinnast, teine Tartust
 senna, keda meie linna tohtridest targemaks peeti, aga
 mis se kõik aitas? surma wasta ei ole rohtu.“

„Haiguste wasta ommetegi mõndagi,“ sõnaldas
 Kaarel.

„Kes seda tohiks salgama hakata, ehk waleks aja-
 da?“ wastas Tõnis. „Mitme inimese elupääwad
 saakse pikendatud, kui igas kohas töö alustusel mõist-
 liku abi wõiks leida. Aga et surma wasta rohtu ei
 ole, sellepärast peawad lõigeülemad, kui tund neil
 käte jõudis, siit ilmast lahkuma. Nõnda ka meie õn-
 nis wana kindrali herra, ehk kül waid ja mõisarah-
 was igapäaw tema elupääwade pikendust Jumalalt
 palusid. Tema kadund oli üks wäga kiiduwäärt mõisa
 wanem, kes alamaid kui oma lapsi armastas, mõni
 lord, kus tarwis läks, ka karistas. Et meie wald prae-
 gu weel kihelkonnas lõige nõukam, se on wana kind-
 rali herra pärandus. Lahedad lewadised ilmad Süri-
 fuu alustusel näisid esotsalt wana herra elurammu
 karastama, kui teda päikese paistel tooliga õue peale
 ehk rohu aeda kanneti; aga ei kestnud loodetud pa-
 randus kuigi pikale: wee töö rinnus wiis teda mul-
 da. — Wana kindrali herra wiimse seaduse lagu,
 kellest ma tahtsin jutustada, oli nõnda. Suba pikat
 haiguse aeg, mõne kuu enne surma, oli ta wiimse
 seaduses kolme wanema sulasele tõutanud, kes kaua
 aega teda auusaste teeninud, igaühele — naiste ja
 lastega seltsis, kohtu kinnitusekirja läbi priust, pealegi
 igaühele — kaks tuhat rubla hõbe raha, ehk ühe weike
 talu koha päriks anda, seda mööda kuida igamees-
 ise himustas: kas raha ehk kohta. Kui aasta pärast
 wana herra surma Tallinnast priuse kirjad wälja olid
 antud, siis wõtsid kutsari Süri ja aidamees Willem
 weiksed maa-kohad, aga toapoisi Jaakub arwas raha